

ปี พ.ศ. 2513 อาสาสมัครชาวไทยภูเขา ตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช นำโดยอาจารย์วิภาค บุญศรี วังซ้าย พร้อมอาจารย์และเจ้าหน้าที่สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ (มหาวิทยาลัยแม่โจ้) เดินทางโดยเฮลิคอปเตอร์ เพื่อเยี่ยมเยือนและส่งเสริมอาชีพการเกษตร ซึ่งในขณะนั้นไม่มีเจ้าหน้าที่ประจำ ทำให้การส่งเสริมอาชีพแก่เกษตรกรไม่สามารถทำได้อย่างเต็มที่

ต่อมาในปี พ.ศ. 2521 พระองค์ทรงเสด็จเยี่ยมราษฎรในพื้นที่ และมีพระราชดำริกับหม่อมเจ้าภีศเดชรชนีให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาช่วยพัฒนามากขึ้น

และในปี พ.ศ. 2522 มีพระราชดำริอีกครั้งให้หาทางช่วยเหลือชาวบ้านดอยสะงะ ซึ่งยังมีความเป็นอยู่ที่ยากจน และให้ก่อตั้งโครงการหลวงสะงะขึ้น เพื่อลดพื้นที่การปลูกฝิ่น หาพืชที่มีรายได้ทดแทนฝิ่นอย่างถาวร และพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในหมู่บ้าน

มีพื้นที่ประมาณ 9,000 ไร่ มีการปรับพื้นที่ และจัดพื้นที่ทำกิน สร้างอ่างเก็บน้ำตามจุดต่าง ๆ และจัดทำระบบชลประทานให้แก่เกษตรกร โดยมีมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เป็นผู้ประสานงาน มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มูลนิธิโครงการหลวง และศูนย์พัฒนาและส่งเสริมชาวเขาจังหวัดเชียงรายร่วมกัน จัดส่งเจ้าหน้าที่ และนักวิชาการเข้าประจำในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ แก่เกษตรกรชาวไทยภูเขาเผ่าอาข่า และไทลื้อ

การส่งเสริมในระยะแรกจะเน้นการปลูกพืชไร่ที่ราษฎรมีความถนัดอยู่แล้ว โดยให้การสนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืช ปุ๋ย และสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในรูปแบบของการให้ยืมปัจจัยการผลิตไปก่อน ทั้งนี้เพื่อให้ราษฎรสามารถพึ่งพาตนเองได้มากที่สุด

ต่อมาทางศูนย์พัฒนาโครงการหลวงสะงะได้มีการทดสอบสาธิตการปลูกพืชเมืองหนาวอื่นควบคู่ไปด้วย เพื่อหาพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ไว้ใช้งานในงานพัฒนาและส่งเสริมอาชีพต่อไป เช่น ถั่วเหลือง ผักกาดหอมหัว คะน้า ปวยเล้ง ผักกาดหวาน ผักสดฮ่องเต้ กะหล่ำปลี เพนเนล ส่วนไม้ดอกไม้ประดับ ได้แก่ ดอกกุหลาบเบญจมาศ พื้คอก และแกลดีโอลัส และมีการสาธิตการปลูกไม้ผล ได้แก่ พลับ อาโวคาโด เสาวรสพันธุ์โรงงาน แมคคาเดเมีย ลิ้นจี่ และฝรั่งคั้นน้ำ

ปัจจุบันศูนย์พัฒนาโครงการหลวงสะงะมีพื้นที่รับผิดชอบ 23,750 ไร่ ครอบคลุม 4 หมู่บ้าน มีประชากรชาวเผ่าอาข่า จำนวน 761 ครอบครัว 3,185 คน โดยส่งเสริมอาชีพให้แก่เกษตรกร ดังนี้

1. ไม้ผล ได้แก่ องุ่น เสาวรสหวาน มะม่วงพันธุ์ต่างประเทศ และอาโวคาโด
2. ไม้ดอกไม้ประดับ ได้แก่ หน้าวัว ชิงแดง และไฟฟิลิปปินส์
3. พืชผัก ได้แก่ ผักกาดฮ่องเต้ คะน้า ผักกาดกวางตุ้ง ผักกาดขาว กะหล่ำปลี พักทองญี่ปุ่น
4. พืชสมุนไพร ได้แก่ ดอกเก๊กฮวย คาโมมายล์ หนุ่ยหวาน และเจียวกู่หลาน

